ԻՐԻՆՃԻ ՍԻՆԻ 1865.
Ն° 125.

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՃԻՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ · ՓԵՏՐՈՒԱՐ 13
Ն° ՃՀՕ

Ղազէթամէջ հաֆթատա պիր տէֆա օլարագ, ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշը օլունուր։
Ամբը այլոզը բէշինան 60 զուրուշ տուր։
Պիր նիւսխէսի 100 փարա տրը։
Միւշթէրիտէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մանթլուպ օլունմազ։

—o—

Միւշթէրի եազըմայա արզու իտէն զանթլար, եա վէգիր խանընտա 17 նիւմէրօլու թապխանէփէ, վէ եախօտ Վարագճը խանընտա իւսթ գաթատա 8 նիւմէրօլու օտատա քէնտի ատամըմզա, արզուլէրինի պէյանէ հիմմէթ իղլէմէլի տիրլէր։

Իլանթըն պիր սանթըրը իլք տէֆա իչի՞, զուրուշ 3
Իքինճի տէֆա իչին 2
Իւչիւնճիւ տէֆա իչին 1
Թ զուն պահպար իչին այրըճա բաղարլըզ օլունուր։

—o—

ՄԷՄՈՒՐԻՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մինաս Աղա Մոմճեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոփիլ Աղա Գալիճոնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱԳԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՑՍԷՐԻՑԷ · Գէորգ Աղա Գէլճճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրճեանօֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալեան։
ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ · Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈՂԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արսլանեան։
ԵՕԶԳԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Բարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։
ԱՓԻՇՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ · Հաճի Մկրտիչ աղա Թօքալեան։
ՄԱՐԱՇ · Հաճի Տէվլէթ աղա Զորպաճիեան։
ԹԷՔԻՐՏԱՂ · Ընթերցասիրաց թանգարան։
ՐՈՒՍՃՈՒՊ · Վէ ՇՈՒՄՆՈՒ · Յակոբ աղա Գազանճեան։
ԳԱԼԱՍ վէ ԻՊՐԱՑԻԼ · Յարութիւն աղա Շիրինեան։
ԱՆԹԱՊ · Նիկողայոս աղա Նազարէթեան։
ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷ · Յովհաննէս աղա Քէշկէքեան։
ՍԱՄՍՈՆ · Յովհան աղա Գէյուճճեան։
ՍՈՒՆԿՈՒՐԼՈՒ · Սարգիս աղա Նուբարեան։
ՔԻԼԻՍ · Դաւիթ աղա (ապաւն խանէ միւտիրի)։
ԻԶՆԻԿ · Հաճի Յակոբ աղա Թորթորեան։
ԷՐԶԻՆԿԵԱՆ · Թադէոս աղա Բագրատունի։
ԽԱՌԲԱՌԹ · Աբրահամ աղա Այվազեան։
ՊԻԻՔԲԻՐՇ · Յակոբ աղա Նազարէթեան։
ԷՆԳԱՒԷ · Կարապետ աղա Արզումանեան։

ԻԼԸՆ

Վարագաճա եագընտա պաղը թէպէտիւլաթ վուգու պուլաճաղըն վատ իմիշ իտիք ֆիշթէ պու տէֆա մէզբիւր թէպէտտիւլաթըն նէ սուրէթտէ վուգու պուլաճաղըն պէյան իտէրիզ։

1. Պաղը ճիհէթիլէրէ գօլայլըգ հասըլ օլսուն իչին, հաֆթատա 4տէֆա չըգարըլաճագ տրը. ֆէգաթ պիւյիւք գրթատան սարֆը նազար իլէ, տէօրտիւ տախի շիմտիքի քիւչիւք գրթատա օլաճագ, վէ սէնէտէ 200 նիւսխէ վերիլէճէք տիր։

2. Ֆիյաթճա 60 զուրուշ ֆարգ իթտիրիլմէք լազըմ կէլիր իքէն, անճագ պասմա, քեաղըզտ, վէ բօսթա մէսարիֆաթը հիսապ օլունարագ, եալընըզ 20 զուրուշ զամմիյէ, սէնէվի գրյմէթի 180 զուրուշ եէրինէ, 200 զուրուշ օլաճագ տրը։

3. Հէր քէսէ գօլայլըգ օլմագ իչին, ինէ ալթըշար այլոգ եիւզեր զուրուշ՝ բէշինան իսթէնիլէճէք օլտուգտան պաշգա, թէքմիլ եիւզ զուրուշու տախի պիր տէֆատա վերմէքլիք կիւճ կէլէն բահիպլէրին վէ էշխասը սայիրէնին 50 շեր զուրուշու գապուլ իլէ, իւչեր այլոգ եազըլմալարը տախի գապուլ օլունաճագ տրը։

4. Հիմտիյէ գատար օլտուղու միսիլու, հիչ պիր եէր իչին հիչ պիր փարա բօսթա մէսարիֆաթը թալէպ օլունմայաճագ տրը։

5. Վարագալար 1865 փետրուար 25 ինտէն իթիպարէն հաֆթատա 4տէֆա չըգմայա պաշլայաճագ տրը, չունքի պու տէֆա պիւյիւք Վարագանը իքինճի 6 այլոգ տէվրանը տախի պիթմիշ օլուպ, վէ քիւչիւք Վարագանը քի իսկ 21 ինճի նիւսխէտէ պուլունտուղունտան, թարիխի մէզպուրա գատար պագը գալան իւչ նիւսխէսի տախի վերիլիպ թէքմիլ օլունաճագ տրը։

6. Ղվվէլտէն եազըմըզ օլան միւշթէրի էֆէնտիլէրին հիսապլարը, պիւյիւք Վարագալար, իքիչեր քիւչիւք Վարագա հիսապ օլունարագ, մուճիպինճէ տէֆթէրլէրինէ գայտ օլունուպ, կիւնլէրի թէքմիլինտէ, եէտլէրինտէ պուլունան մագպուզ սէնէտլէրինէ անճագ էսկի ուսուլճէ իթիպար օլունաճագ տրը։

7. Թապիաթիյլէ շիմտիտէն սոնրա միւշթէրի օլմաղա եախօտ գալմաղա բաղպէթ իտէն զանթլար, հաֆթատա եազընըզ պիր եախօտ իքի նիւսխէ ալմագ իւզրէ միւշթէրի օլամայըպ, իլա տէօրտինիւ տախի ալմալարը լազըմ կէլէճէք տիր։

8. Պաղէթա պէտէլի տայիմա բէշին ալընաճաղընտան, կէրէք թաշրատա, վէ կէրէք Խսթանպօլտա պուլունան զանթլարը, վատէլերի թէքմիլինտէ լազըմ կէլէն մէպղաղը թէտիյյէյէ հիմմէթլերի իգթիզա խոճէճէք տիր։

9. Ագճէնին ճինսի խուսուսունտա պաղը թէքլիֆլէր գապուլ օլունմայրպ, ալէսսէվիյէ պէյազ մէճիտի յէ վէ եախօտ պէշլիք ագճէ թալէպ օլունաճագ տրը։

Վարագանը գրթա վէ ֆիյաթընճա պուլարտան պաշգա պիր թէպէտտիւլաթ վուգու պուլմայրպ, ֆէգաթ հավատիսաթ խուսուսունճա տախի, միւշթէրի օլան զանթլարը միմքին մէրթէպէ մէմնուն իթմէք նիյէթիյլէ, հէմ տիրայէթլու պիր մուհարրիր տահա ճէլպ օլունաճագ, վէ հէմտէ հավատիսաթընը չօգլուղունա, միհիմմլիյինէ, թազէլիյինէ, վէ պունլար իլէ պէրապէր լիսանընընն աչըգլըընա սայ ու տիգգաթ օլունաճագ, վէ ադրալըգ արալըգ, էրմէնիճէ կիւզէլ պահպար տախի տէրճ գրլընաճագ տրը։

Պաղէթա աճայիպ պիր շէյ տիր, էնվայի մատտէլէր մէսէլա Ազգային, Տախլլիյէ, վէ Խարիճիյէ պահպար վէ սայիրէ տէրճ իյլէտիկինտէն, թապիաթիյլէ, քիմիսի պիր ճինս։

Վէ տիկէրի պաշգա ճինս պահպատան հօշլանմագտա, վէ քէնտի թապընա մուվաֆբգ կէլէմէյէնտէն թաճիզլիք կէօսթէրմէքտէ, վէ թէշ՛քքի իտէնէլէր տախի պուլունմագտա տրը։ Հալ պու քի, պու ալէմտէ, պիր զազէթանընն, հէր քէսին այնի տէրէճէտէ միճազընա ույմասը, վէ քէյֆինի սխշամասը միմքին օլամատըզընտան, տայիմա էքսէրիյյէթին էֆքեար վէ իսթէյի թէրճիհ օլունաճագ օլուպ, ֆէգաթ, հէր սընրֆըն էֆքեարընա ույղուն պահպարըն էքսիք օլմամասընա տախի տիգգաթ գրընաճագ տրը։

Վարագայի Հավատիս, տայիմա մէպատի իւղրէ կիտիպ, վէ տայիմա ումումուն մէնֆաաթընը կէօզէտէճէք, վէ ասլա մէզհէպ վէ միլլէթ ֆարգը պագմայարագ, տայիմա մազլումլարըն վէ ֆուգարանըն հուգուգունու թասահուպ իտէճէք օլտուղունտան, պիթթապի, զալըմլարըն, խայինէրին, զատտարլարըն, միւրայիլէրին, միւտահանէճիլէրին, վէկհասը ճէմիյյէթի պէշէրիյէյէ մուզիրը օլանլարըն էֆֆալը ըէտտիյէ, վէ հարաբեաթը նամէրզիյէլէրինի, պիրինճի էհալիյի սագընտրմագ։ Վէ իքինճի միմքին մէրթէպէ, էօյլէլէրին իսլահը հալինի մուճիպ օլմագ նիյէթիյլէ, էհալիյէ խապէր վերէճէք տիր։ Վէ պու թարիգի թութան պիր զազէթանընն իսկ, բէք չօգ տիւշմէնլէրի պուլունուպ, էնվայի մանեալար վերէճէքլէրի, վէ տայիմա ալէյհինտէ կէսկէճէքլէր ատէքար իսկտէ, հագգանիյէթին հէր շէյէ զալէպէ իտէճէկլիտէ բանա մալիւմ օլուպ, վէ շիմտիյէ գատար Վարագա պիզգաթ թէճրիպէսինի իտէրէք, քեաֆֆէյի հագգանիյէթ շինանընն հիւսնի թէվէճճիհիւնիւ գազանմըզ օլտուղունտան; մէզքիւր հիւսնի թէվէճճիհիւ, հէմ քէնտույէ պիր միքեաֆաթ ատտ իտէճէք տիր, վէ հէմտէ ֆազիլէթ տէնիլէն շէյին, կիւլ կիպի թիքէնլէր իչինտէ պիթէճէկին պիլտիկինտէն, սայէյի հագգանիյէթ վայէյի ճէնապի փատիշահիտ, հէր նէվի ատավէթ վէ հագարէլէթ կէօքս վերիպ մուգավէմէթ իտէճէքտիր։

Պու ալէմտէ հէրքէսի օխշայըպ մէտհ իթմէք, վէ եախօտ սույա սապունա թօգունմագսըզը, գրյը սուլարընտա կէզլինմէք հէր զազէթանընն իշի տիր, լաքին տօղրույու սէյլէյիպ, վէ հագանիյյէթի թասահուպ իթմէք, անճագ մէրտ զազէթանընն իշիտիր։

Վարագա պու մէրթէպէ ֆէտաքեարլըգ վէ ճէսարէթէ տէվամ իտէճէկի սըրատա, միւշթէրի օլմայա բաղպէթ, վէ մէմուր պուլունմայա հիմմէթ իտէն զանթլարտան տախի իւչ շէյ պէքլէյէճէք տիր. եանի պիրինճիսի միւշթէրիլէրի սայրսընընն ան պէ ան արթմասը, 2. պէտէլ ագճէսինին բէշինան էտա օլունմասը, վէ 3. քէնտույէ թէպլիղէ հիմմէթ օլունան հավատիսլէրին սահիհլիյինէ, շիմտիյէ գատար օլտուղու միսիլու, վէ պէլքիտէ զիյատէ, տիգգաթ վէ զայրէթ պուլրուլմասը։

Վարագա շիմտիյէ գատար, հիչ պիր ազգային, վէ եախօտ ումումուն մէնֆաաթընը մուճիպ օլաճագ օլան պահպար իշին, քիմսէտէն հիչ պիր փարա ալմատըզը կիպի, պունտան սոնրա տախի ալմայա իրթիքեապ իթմէյէճէք տիր։

Վարագայա հավատիս եազան զանթլար, քէնտույէ թանըլմըշ զանթլար օլմատըգլարը հալտէ, եա մէէմուրու օլան զանթա, վէ եախօտ միւշթէրի պուլունան պիր զանթա իմկալաթտըրմըշ օլմատըգլարը հալտէ, գաթան իթիպար օլունմայաճագտրը։

Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական Ժողովուն վէ Ընդհանուր Ժողովուն դիւանընընն գարարը իւզրէ, փէլէճճէք ճիւմա կիւնի եանիւ փետրուար 19տա, Ընդհանուր Ժողով թէճճմիւ օլարագ, շու ամիտէքի միւհիմմ մատտէլէր իւզէրինէ միւզաքէրէ օլունաճաղը իշիտիլմիշ տիր։

1. Երուսաղէմ վանքընընն կանոնագրութիւնու։
2. Ընդհանուր Ժողովուն ներքին կանոնագրութիւնու.
3. Ազգային վերկինին հալի.
4. Մէքթէպլերին թանզիմի.
5. Վանօրէից կանոնագրութիւնու.
6. Գաւառլարըն Երեսփոխանլարը ընտրութիւնու։

— Իքի հաֆթա իսթ իսթէ Քաղաքական Ժողովտա էքսէրիյյէթ պուլունմամտըզընը, վէ զահմէթ չէքիպ տէ կէլէն զանթլարընն տախի չըգտըգլարընն պիլտիրմիշ իտիք. մէյեուսիյեէթպա՞խ հալ. կէչէն ճիւմա տախի էքսէրիյեէթ կէօրիւլէմէտիկինտէն, օլմուշ տուր հաֆթա իւչ, վէ տիւնքի կիւն իսէ, սաաթ սէքիզէ գատար անճագ 8 աղա կէլմիշ, վէ Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրիյլէ, համա օլսուն 11 սայը տօլմուշ, վէ մէճլիս քիւշատ օլունմուշտուր։

Փանոսեան մէպտէ վէ իտաասընը պօշ պիր շէյ եէրինէ գօյան զանթլար իշի՞տինիզ իմտի. միլլէթին պէօյլէ պիր էն միւշքիլ հալինտէ պէր այպա անճագ պէր փէֆա մէճլիստէ էքսէրիյեէթ վուգու պուլապիլմիշտիր։

Փարալը պիր մէճլիս վէ եախօտ հիչ տէյիլ իսէ պիր գամիսիոն օլմատըդճա, պու ֆէնալըզընն էօնիւ ալընմասը իհթիմալտէ՞ն մի տիր։ — Պիզճէ, հաշա՞, հաշա՞, հաշա՞։

Որ «Ենչի «Ալանը Լեալը», լ«Ենչի։

Կէչէն ճիւմա կիւն Քաղաքական Ժողով թէքմիլ թէճճմիւ իթմէմիշ, վէ 21 նիւմէրօլու քիւչիւք Վարագատա եազտըզընը Իւզէյիրէ տայիր օլան Էսէֆէնկիզ մատէյի Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրի, կէրչի հազրը պուլունանլարա թագտիմ իթմիշ իսէ տէ, օլ պապտէ բէսմէն Խաթրիքխանէյէ հիչ պիր մէքթուպ կէլմիշ օլմայուպ, վէ եալընըզ, "զազէթատա շէօյլէ պիր շէյ օգուտուգ," տէյէրէք թագրիր եազըմագ տախի, Խաթրիքխանէնին քէնտինճէ պաղը սէպէպլէրինէ մէպնի միւնասիպ կէօրիւլէմէտիկինտէն, քէյֆիյէթի մէղպուրէ հագգընտա էթրաֆը մալիւմաթ ալընմագ նիյէթիյլէ թարաֆը ճճիզանէմիզտէն շախսէն էթրաֆը՝ մալիւմաթ իսթէնիլմիշ, վէ զանն իտէրիզ քի, Ընտանա Առաջնորդու Գէր. Բրիստակէս Սրբազանա տախի շու մատտէ պիլտիրիլմիշ օլտուղունտան, իճապը իճրասընա միւսարաաթ օլունաճագ տրը։

Պիզ էսէֆ իտէրիզ քի, Խաթրիքխանէյէ կէլէն նիչէ մէքթուպլարը, պիրէր քէօշէտէ գալտըգլարը շէօյլէ տուրսուն, նիչէ էմսալէրիյլէ անլաշըլտըը իւզրէ, թաշրալարտա նիչէ մահկլէրտէ, միգտարի քիֆայէ ուսուլ ու նիզամ պիլմէճիքլէրինտէն, վէ Խաթրիքխանէտէն իսէ պազըլար իւմիտի գաթ իթմիշօլտուգլարընտան, Խաթրիքխանէյէ տայիր օլարագ պիզէ եազտըգլարը շէյլէրի, խասսէթէն Խաթրիքխանէյէ նտախի եազաճագ եէրտէ, եալընըզ զազէթայա եազընը իսէ էլվէրիր զանն իտէրէք, Խաթրիքխանէյէ եազմագտան սարֆը նազար իթմէքտէ տիրլէր. Հալ պու քի, պու խուսուս ուսուլին խարիճինտէ օլտուղունտան, թաշրալը միլլէթտաշարըմըզա խապէր վերիրիզ քի, Խաթրիքխանէտէն մուավէնէթ պէքլէնիլէճէք օլան իշլէրի, հէմ Խաթրիքխանէյէ եազմալը, վէ հէմ տէ պիզէ պիլտիրմէլի տիրլէր. իշմէ օլ վագրթ, իսթիտալարընընն իճրասընա, նիզամը իւզրէ, վէ միմքին մէրթէպէ չափուգ սուրէթտէ հիմմէթ պուլրուլաճաղը էմէլի եղէպտէն տիր։

— Խարբուրտան յունվար 23 թարիխլէ ալտըզընը մէքթուպլարա նազարէն, Ըրժ. Ընհարն վարդապետ ճէնապէրի, յունվար 17տէ սալիմէն օրայա վանէ օլմուշ, իլթիֆաթը լազընէ իլէ գապուլ օլունմուշ, վէ իսթիյարլարտան սիւպեանլարա վարընճայա գատար քէմալ մէրթէպէ շալ ու մէսրուր օլմուշլար տրը։

Միւմայիլէյհ ճէնապէրի կիթտիկի կիւնտէն պէտ իլէ, Սահմանադրութիւնու մէյտանէ վազ իտէրէք, պարտ Ե ԷՐԱՆՆ մէպտիսինի անլաթտըրմայա, վէ "մէքթէպլեր միլլէթիմիզի ըշգլանտըրմագ իչին պիրէր ֆէներ տիրլէր" տէյէրէք, հէր քէսի օլ եօլա թէշվիգ վէ թահրիքէ հիմմէթ իթմէյէ պաշլամըշտըր, վէ եագընտա մէսէրրէթպախշ խապէրլէր ալաճաղըմզ մէմուլու գավիտէն տիր։

Միւմայիլէյհ ճէնապէրի հագգընտա, կէրէք տեվլէթլու Վալի բաշա հազրէթլէրի, վէ կէրէք Ֆրանսըզ գօնսօլոս պէյի թարաֆլարընտան, իլթիֆաթը մէմուլէ ջուհուրա կէլտիկինտէն, խասսէթէն իկհարը թէշէքքիւր օլունմուշ տուր։

Միլլէթիմիզ իւզէրինէ եավաշ եավաշ իւմիտ ըշըզը եայրլմայա պաշլամըշ տրը, զիրա բէյ տէր բէյ, առաջնորդ հայրլար թարաֆլարընտան, Սահմանադրութիւնուն իճրասը, վէ մէքթէպլերին նիզամընա կիրմէսի հագգընտա սայ ու հիմմէթ մասրուֆ պուլրուլմասը իւմիտլերի կէլմէքտէ տիրջ։

Պիզ շիմտիյէ գատար ալէսէվիյէ առաջնորդլարը ֆասլ իտէրէք, էյիլիք իտէնլերի մէտհ իթմէյէ հազրը պուլունտուղումուզու տախի պէյան իթմէքտէ իտիք, հէլէ հա՞մտ օլսուն քի շու միւրատըմըզա տախի իրմէյէ պաշլատրգ։

Պիզ բէք ալտա պիլիրիզ քի, պիզիմ էհալիմիզ առաջնորդու սէվէր վէ րիայէթ իտէր, տիմէք տիր քի եիւրէկինտէ միլլէթ վէ մէտէնիյեէթ ղայրէթի Ցան հեր առաջնորդ, միլլէթիմիզէ բէք չօգ քիյլիք իտէպիլիր. վէ իշմէթ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, պիզ հեր վագրթ, հեր շէյտէն էվվէլ առաջնորդուգլարը նիզամընա գօյուպ, անպիտան առաջնորդլարը, ֆայիտէլի, տիրայէթլի վէ իշկիւզար առաջնորդլարտան այրըմալընընզ, վէ իյիլերին գատր ու հայսիյեթլերինի, միւքեաֆաթլար իլէ թէրճի գրլմալընընզ տէյի նիտա իթմէքտէյիզ։

Հիմտիքի առաջնորդլարտան պու սէնէլերտէ, հեր շէյտէն զիյատէ, անճագ պիր շէյ պէքլէրիզ, եանի էն քիւչիւք պիր քէօյտէ տախի, մէքթէպ, մէքթէպ՝ վէ եինէ մէքթէպ։

— Յունվար 31ինէ գատար, փոյաս թարաֆընտան եէնի պիր խապէր ալընմամըշ իսէտէ, կէչէն հաֆթալար պիլտիրտիկիմիզ, գայիմագամ վէքիլի Վայիզ օղլու Հասան Ընտանայա կէլմիշ, վէ էվինի պասրպ օղլունու թութան Իմամ պէյին ալէյհինտէ տավա իթմէքտէ իմիշ։

Ըրժ. Եփրեմ Ծ. վարդապետ տախի Ընտանայա կէլմիշ. վէ մէրգում Վայիզ օղլունուն գայիմագամ վէքիլլիյինտէն ազլինի իսթիտա իթմէքտէ իմիշ, վէ ջիւրատը հասըլ օլմատըզը հալտէ, հէմ քէնտիսի, վէ հէմտէ պէրապէրինտէ պուլունան պիր գաչ փայասըլըար, տօղրու Խաթանպօլա միւրաճաաթա մէճպուր օլաճագ իմիշլէր։

Տէտէ պէյին կիւն պէ կիւն քէսպի գուվվէթ իթմէքտէ օլտուղու սեյլէնմէքտէ պուլունմուշ տուր։

— Խտիկիմիզ իլանլար մուճիպինճէ, կէչէն հաֆթա բէնճէճմպիհ ախշամը, Երուսաղէմ թէաթրատա, Օտտ Ֆէլլօ նամ ընկերութիւնուն ֆուգարասը մէնֆաաթը իչին, Ընճէլօ նամ ոյուն իճրա գրընընը, մէզքիւր ընկերութիւնուն ազալարը, քէնտիլէրէ մախսուս օղան պիր նէվի բէշիմալար վէ շէրիթլեր իլէ շենատա երգ օգումուշլար, վէ լէյլի մէզպուրէտէ հատտէն զիյատէ գալապալըգ մէճուտ պուլունմուշ տուր։

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Պունտան ագտէմ Թարաքը Հազրէթի ճիհանպանիտէն սատրը ազամ Ֆուատ բաշա Հազրէթլէրինէ միւճէվհէրլէրլէ միւղէյյէն պիր գրեթա Թասվիրի հիւմայուն իթա օլունտուղուն զէքր իյլէմիշ իտիք։

Պու իհսանը շահանէյի պի հէմրեթա պիր միլիոն պէշ եիւզ պին ղուրուշ գրյմէթինտէ օլարագ պու կիւղէրտե խիթամ բէսիտէ օլմուշ օլուպ, կէչէն եվվէլքի սալը կիւնիւ միշարիէյհ Հազրէթլէրինէ իթա պույրուլմուշտուր։

— Սրսրը վալիի վեզիրաշանը Հազրէթլէրի Թարաֆիարընտան, Գրլրճ իտանէտէ մէսքիւն օլան մահճիրինի չէրաքէսէյէ, կէչէն կիւնլէր պիրէր լիրա ինպէթ պույրուլտուգտան պաշգա, մէրգումանտէն խան վէ խանէլէր քէօշէլէրինտէ իսքեան իտէնլէրէ տախի քէզա պիրէր լիրա ինսան, վէ թէքքէլէրտէ պուլունան թալէպէ վէ տէրվիշան իլէ, սէյյահլարա վէ միւհթաճինի սայիրէյէ թագսիմ օլունմագ իւզրէ, գաբու քէթիիւտալարը Ռեամիլ պէյ էֆէնտի Հազրէթլէրինէ իրսալ պույրուլան պէշ եիւզ քիսէ ագճէ, վէ սէքսէն գանթար շէքէր, իշ պու էյյամը միւպարէքէտ, միւհթաճինի մէրգումէյէ տաղրիրլէմշէրը։

— Ակչանիքտէ, պիրի Իսլամ վէ տիկէրի Իսրիսթիյան օլարագ, էքի նէֆէր գաթիլէր գաթլ օլունմուշլարտրը։

— Միվազ միթէսարրքը սէատէթլու Ռ.Հ-մէտ բաշա Հազրէթլէրինին ատալէթ ու իսթիգամէթլերի Հագգընտա պիր գաչ տէֆա տրը մէտհ ու սէնայէր օգումուշուզ տուր, վէ բէյնէրբէյ աղրրղմզ մէքթուպլար, եազտրգլարըմզը Թաստիգ իթտիքտէն պաշգա, նէնիտէն նէնիյէ տախի շիւքրանիյէթիմիզի տավէթ իթմէքտէ տիրլէր։

Պունտան էվվէլքի գայիմագամ պէյին կիւնինտէ, մուգատէմլէրի էհալիյէ թէվզի օլունմագ իւզրէ Թաշրալարա կէօնտէրիլէն գայիմէլէրին, սարֆ օլունմայան դարմանլարընտան, ֆուգարայա ճէպր ու սրգընթը օլունմամագ նիյէթի խայրիյէսիյլէ, կէրույէ կէօնտէրիլմէսի զէմբընտա, իրատէյի շահանէ շէրէֆսուտուր պույրուլմուշ իքէն, մէյտանէ չըգարրլըզպ ծգութտուրուլմատրգտան պաշգա, էհալիտէն սէթր իլէ, ճէպրի օլարագ, պայ ու կէատան պիր իքի եիւք ղուրուշ տահա Թահսիլ օլունմուշ, վէ հաքեա տախի օլունմագտէ, վէ ֆուգարա ինճինիպ սրզայշմագտա իքէն, Ռ.Հմէտ բաշա Հազրէթլէրի Խրզրը կիպի եէթիշէրէք, օլ խուսուսուն Թէվֆիքինա տայիր, եէնիտէն սատրը պույրուլմուշ օլան Եմրի ալիյի ալէնէն գրաաթ պույուրթուտուգտան պաշգա, էվվէլքինի տախի գանղի քէօշէտէ գալմըշ իսէ, զահիրէ չըգարթտրարագ օգութտուրմուշ, վէ ճիւմէ ալէմին շիւքրանիյէթի ազնմէ, վէ էտիյէյի խայրիյէյի գալպիյէսինի մուճիպ օլմուշտուր։

Ռ.Հալիտէն նիչէլէր, Օսմը Հազրէթի Խիլաֆէթբէնահի Թարաքընտան ինհան պույրուլան շու էլթաքը կէօրտիւքլէրինտէն, զաթէն ալմըշ օլտուգլարը գայիմէյի խազինէյի ամիրէյէ Թէլք վէ Թէպէրրիւ իտիպ, վէ պազըլարը տախի, ֆուգարա վէ պիքէս օլտուգլարընտան, եա պիր կիւն պէտէլինի ալըրլար, վէ եախոտ վէրկիլէրինէ մահսուպէն, էինէ հիւքիմէթ սանտրզընա թէնլիմ իտէրլէր իւմիտիյլէ, քէնտի սանդրգլարընտա հրքզ իթմէքտէ պուլունմուշլար տրը։

Պազէթալար հէրքէսի հէմ ֆասլ իտէր, վէ հէմտէ մէտհ իտէր տէրլէր. իտի սօրարրզ իպատուքահա, էվվէլքի գայիմագամիլէ, Չիմտիքի Ռ.Հմէտ բաշա Հազրէթլէրինին էթվար ու հարաքէթլէրի պէյնինտէ, հիսապսրզ ֆարգլար եօ՞գ մուտուր, պիթթապի, պիրիսինին ամէլ վէ հարէքէթլէրէք զէմմէ, վէ տիկէրինին քի իսէ, մուղայիրի օլարագ, մէտհ ու սիթայիշէ սէզա տէյի՞ մի տիր։

Օրանն իտէրիզ քի, մէմուրին Թարաֆընտան, վագրթ վագրթ, պէջյէ խիյանէթլերի իրթիքեապ իլէ, Սալթանաթը Սէնիյեէ Թարաֆընտան սատրը պույրուլան ֆէրմանլարը, էհալի պիհապէր պուլունտուղունտան, իսթէտիքլէրի վագրթ մէյտանէ չըգարրզ, վէ իսթէմտիքլէրի վագրթ սէթր իթմէքտէ տիրլէր, լաքին Թէշէբքիւր իթմէլիմիզ քի, էօյլէլէրին սայրսը, կիւն պէ կիւն էքսիլմէքտէ, վէ քէնտի վազիֆէսինի, վէ ումումի մէնֆաաթընը իլթիզամ իտէն մէմուրինին սայրսը, սայէյի ատալէթմայէյի Հանէտէ չօղալմագտա տրը։

Հիմի յէ գատար, Սալթանաթը սէնիյեէնին էվամիրի ալիյէսի, անճագ մէմուրինէ մալիւմ օլուպ, էհալիտէն նամալիւմ գալմագտա տրը, վէ եալընզ օգունտուղու վագրթ իշլիթմէքտէ տիր, վէ օնու տախի, կէրէք քիթապէթէ աշնա օլմատրգլարընտան, վէ կէրէք պիր տէֆա իշլիթտիքլէրինի, օլ գատար ազ վագրթտա, ֆիքիրլէրինտէ հրֆզ իտէմտիքլէյինտէն, չօգլար լայրգբյլա մաէլինի անլայամամագտա տրրլար. Հալ պուքի էհալի պիրազ տահա օգումագտա իլէրու կիտիպ, ղազէթալար մէմալիքի մահրուսէնին հէր Թարաֆընա եայրլմայա պաշլատրգտա, տէվլէթի Ալիյէնին պիւտճէսի միսիլու, սատրը պույրուլան իտարէյի շահանէլէրին, վէ էմրի ալիլէրին սուրէթլէրինին տախի, ալէնէն Թարաֆը հիւքիւմէթտէն, հէր քէսին մալիւմու օլմագ իւզրէ, Թապ ու նէշը իթտիրիլէճէյի տախի էմէլի եղլէպտէն, վէ մամուրիյէթ ու Թէգատիւմի միլք ու միլլէթին իգթիզասընտան տրը։

Պէքլէյէլիմ էյլէ իսէ, օլ մէսուտ կիւնլերի տախի կէօրմէք իգպալինէ նայիլ օլմագ արզու վէ իւմիտիյլէ։

Անվաս սանճաղընտա Ազիզիյէ գազասընա տախիլ, Տէրէնտէ գասապասընտա Խպրահիմ պէյ իսմինտէ պիր տէրէպէյի բէյտա օլմաղին, պազէն եօլունու պուլարագ միտիր, պազէն միտիր վէքիլի, վէ պազէն տախի մէճլիս ազասը օլարագ, էօրթ ու Թէատրսիյլէ հէր քէսին կէօզիւնի գօրգումուշ։ Իսլամտան վէ Իսրիսթիյանտան նիչէ պիչարէկեանտան ռիւշվէթ վէ ճէրիմէլէր ալարագ, բէք չօգ զէնկինլիք բէյտա իթմիշ, պիլա ճիւնհա վէ մուհաքէմ իսթէտիյինի եաթրրրպ տէօյմիւշ, իսթէտիյինի մահպէսէ վէ զընտանա ամթրրմրզ, քիմիսինի թօմրուղա վուրտուրմուշ, քիմիսինին պօյնունա լալէ Թագտրրմրզ, վէհաալ էսկի զամանլարտա վուգու պուլարագ, Թարիխլէրտէ տէհզէթ վէ իսթիզրապ իլէ օգունան ֆէնալրգլարրն քեաֆֆէսինի իճրա իյլէմիշ, վէ զանն իտէրսին քի, մազլումինին ֆէրեատ ու ֆիղանը Թա արշը ալեայա գատար չըգմրզ, վէ պիր սուրէթ իլէ ինպէթէ Ամամվէյէ եէթիշէրէք, Ռ.Հմէտ բաշա Հազրէթլէրի իմտատլարընա եէթիշմիշ տիր։

Տէրէնտէ էհալիսի բաշայի միշարիէյհ Հազրէթլէրինին ատալէթ ու իսթիգամէթ, վէ ֆուգարա հագգընտա մասրուֆ պույրուլմագտա օլան մէրհամէթլէրինի իշլիթտիքտէ, ասնինտէ Իսլամտան վէ Հայտան էլլի ալթմրզ քիշի Սիվասա գօշմուշար, վէ արզըհալար վերէրէք, վէ պիր գաչ եիւզ իմզալը մահսերլէր Թագտիմ իտէրէք, էօյլէ պիր տին ու տէվլէթ խայինի զալըմ ու պէտէվինին բէնէյի վահշիեանէսինտէն, սայէյիհ Հանէտէ գուրթուլարագ, սահիլի ատալէթ ու ասայիշէ մուվասէլէթլերինի րէճա վէ նիյազ էյլէմիշլեր. միշարիէյհ Հազրէթլերի, "պու ասրրտա պու մէրթէպէ պարզարլըզըն իճրասը միւմքին տեսիլ տիր, պունտա պիր եանլըշլըգ եախոտ միւպալաղա պուլունմաղը տրր" տէյէրէք, օլ գատար Թէաճճիւպ իթմիշ քի, ինանմագ տախի խաթէմիշ, լաքին ճանլարը եանմրզ օլան տերէնտէլիլերին, "էֆէնտիմ, պուրայա ճէպինէ հիմմէթ պույուրունուզտա, հուզուրունուզտա մուհաքէմ օլուպ, ազվիյաթրմզը եէկեան եէկեան իսպաթ իտէլիմ" տէյի իսնատ վէ իտտատա իթմէլէրի իւզէրինէ, մէրգում պարպար ճէլպ օլունմուշ, իսթինթագ վէ մուհաքէմէսինէ պագըլմըշ, վէ հէր նէվի ճիւնհա վէ ճինայէթ իւզէրինէ Թէպէյեիւն իթտիկինտէն, զապթիյէ պինպաշը գօնաղընտա մահպուս իտիլմիշ, վէ մազպաթասը Թանզիմ սլունարագ Պապը ալիյէ իրսալ իլէ, ճէվապը ալիսինէ պէքլէնիլմէքտէ պուլունմուշ տուր։ Մուգատտէմա իսէ, մէրգում տերէ պէյի ալէյհինտէ, Սիվաս առաջնորդը ճէնապլէրի Խաթրիքխանէյէ պիր գաչ քիշի Թարաֆընտան ինհա վէ Թէշէբքի իթմիշ, վէ Խաթրիքխանէ տախի Պապը ալիյէ Թագրիր իյլէմիշ, վէ մուճիպինճէ սատրը պույրուլմուշ օլան Թէէքիտլի պիր էմրի ալի, օլ կիւնլերտէ օրայա եէթիշմիշ օլտուղունտան, էվվէլքի մազպաթայա պիր գաթ տահա Թագվիյեէթ վերիլմիշ տիր։

Հէր նէ գատար, էյլէ զալըմլարրն, արթրգ պատէղին նէզտի Սալթանաթը սէնիյեէտէ լուֆֆու քէրեմ պուլարագ, ֆագրը ֆուգարայը էվվէլքիտէն պէշգաթ զէյատէ խըրբալամասընա միւսաատէ օլունմայաճաղը պի իշթիպահ իսէտէ, Տէրէնտէնին զէվալը Իսլամ վէ Խրիսթիյան էհալիսինին կէօզլերի մէրգումտան օլ գատար գօրգումուշվէ նիյաթը խայրիյէյի հազրէթի խիլաֆէթբէնահիտէն օլ գատար պիհապէր պուլունմագտա տրրլար քի, "Ամաղ ալլահ, էկեր պու զալըմ պիր եօլ իլէ գուրթուլուրտա, պիր տէֆա տահա Տէրէնտէյէ այագ պասար իսէ, պիզիմ իշին տիւնեանընն հարամ օլաճաղը պի շէքք տիր" տիմէքտէ, վէ էօյլէ օլտուղու Թագտիրտէ, տիյարը ախէրլերէ հիճրէթ իթմէքլիյէ շիմտիտէն հազրրլանմագտա իմիշլեր։

Տէրէնտէլիլերին պու գօրգուսունուն էսկի վագրթլար հագգընտա բէք հագգը օլտուղուն ինքեար իտէմիյիզ, զերա բարա վէ Թարաֆ սայէսինտէ, նիչէ վէ նիչէ էօյլէ զալըմլարրն, զէյթին եաղը կիպի տայիմա սույուն եիւզիւնէ չըգտրգլարը միճէրրէպ քէյֆիյէթլէրտէն պիրիսի տիր. Հալ պու քի, շէվքէթլու գուտրէթլու բատիշահը ատալէթբէնահ էֆէնտիմիզ Սպտիւլ Ազիզ խան Հազրէթլերի, վէ զաթը Հազրէթի սատարէթբէնահի, վէ տէվլէթլու Ալի վէ Ռեամիլ բաշա Հազրաթը զէմանընտա, հէր սընրքի զալըմլարրն, միւսթահագգ օլտուգլարը ճէզալարը չէքիպ, վէ իպատուլահրն քէմալ մէրթէպէ լույի ըէֆահ ու ասայիշ կէօրճէկինտէ, ասլա քէօշէյի խաթրրտան իխրաճ իտէմիյիզ. զերա, շիմտի Սալթանաթը սէնիյեէ բէք աչեա պիկմէքտէ տիր քի, պիր միլքին մամուրիյէթի, անճագ ֆուգարասընրն բահաթրյա օլապիլիր, վէ ֆուգարանրն բահաթը տախի, անճագ զալըմլարրն, ղատտարլարրն, վէ ճէպպարլարրն գահր ու նապէտիտ օլմալարրյա վիճուտէ կէչէպիլիր։

Խպրահիմ պէյ տէտիքլէրի զալըմ, Իսրիսթիյանտան պիր Թիւճարրն մալինէ օլ գատար կէօզ տիքէր քի, պայազը վէ քիսքիւք պիր սեպեա իսէ. [illegible] ա-յագլարընտան գանլա ֆիրզգրրանա գատար տէյէնէք վուրտուրաուգտան սօնրա, օլ գատրա գանաաթ իթմէտիկինտէն, հէմ թօմրուղա վուրտուրուր, վէ հէմտէ պիր Թասգրրրթարագ, պաշընա գոյտուրուր, վէ տահա սայիր էզքյեէթլերտէն պաշգա, պիր կիճէ խրրսրզլար կէօնտերերէք էվինի սոյտուրուր, վէ պիր չօգտա ճէրիմէլէր ալրր, վէ պատէհու պրրագտրրրր։

Պիզ պու պահրը խասսէթէն Թանֆսիլլի եազմրզրզ տրր քի, հէր Թարաֆ էհալիսինին կէօզիւ աչրրրը, նիյաթը խայրիյէյի շնահանէյի անլասրն, քէնտի հուգուգունու Թանրսրն, հալինի ըազրմ կէլէն եէրէք անինտէ արզ ու իֆատէ իթմէյի էյրէնսին, վէ իգթիղա իտէն հավատս եանի վուգուաթլարը տանի, ղազէթալարա պա մահսէր պիլտիրէրէք, նազարը տիգգաթը հիւքիւմէթի տավէթ իյլէսին։

Ռ.Հմէտ բաշա Հազրէթլէրինին Թէշէքքիւրէ շայան պիր Հարէքէթլերի տախի, պիր Թագրմ Թիւճճարլարրն ախզ ու իթա վէ զիմմմաթլարրնը Թէհլիքէսէն գուրթարմաղա հիմմէթ պույուրմասը տրր. շէօյլէ քի, Ուզուն եայլա նամ մահէրլտէ, Ազիզիյէ գազասընտա խայրճէ Զէրքէս պուլունուպ, վէ զաթէն օլ Թարաֆլարտա պուլունան Ռ.վշարլար իլէ պիրպիրինէ տիւշտիքլերինտէն, Թաճիրլերին հէր ճիհէթլէ զարարլարրնը մուճիպ օլմագտա օլտուգլարընտան, շու խուսուս բաշայի միշաքիրէյհ Հազրէթլերինին մալիւմու օլմաղին, Ռ.վշարլարրն վէ Զէրքէսլերին պիւյիքլերինտէն պիր Թագրմլարրնը Սիվասա ճէլպ իլէ, Զէրքէսլերտէն միւթէպէր քէֆիլլեր ալարագ պըրագտրրմրզ, վէ Ռ.վշարլարը իսէ, քեղալիք քէֆալէթ ալմագ նիյէթիյլէ Թէվզրզ դիթտիրմիզ, վէ շիմտի հէր քէս ամտշիւտ վէ տատ ու սիթէտինէ սերթլեթճէ տեվամ իթմէյէ պանշլամրզ տրր։

— Փետրուար 6 Թարիխլէ Իզմիտէն ալտրզրմրզ պիր մէքթուպտա, էվվէլճէ պիլտիրտիկիմիզ Լէֆիթերին արգատաշը Տերվիշ նամ հայտուտուն գարրսրնրն տախի, Օէյպէք գրյաֆէթինտէ օլարագ, տայիմա պերապէր կէզտիկի, վէ եալընզ մէրգումէնին ալթմրզ քիշի սոյտուղու անլաշրմրշտրը. շէօյլէ քի, արգատաշլարը տապանճայը եօլճունուն կէօքսիւնէ տօղրու Թուլթարլար, վէ մէրգումէ տախի սոյար իմիշ։ Խաթինթագլարընտա հայտուտլար հալեա պիր շէյ մէյտանէ վէրմէմիշլեր իսէ տէ, եագընտա հէր պիր շէյի Թագրիր իսէճէքլէրի մէմուլի գավիտէն պուլունմագտա տրր։

Ընտաբազար ճիվարընտա հայտուտուն պիրիսի պիր Զէրքէս էօլտիւրմիշ, վէ օն պին ղուրուշ փարասընը ալմրզ օլտուղունտան, անը տախի Թուլթմուշլար, վէ Իզմիտէ կէթիրմիշլեր տիր։

Պունտան պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ, 17 չաղլարընտա պիր Լուսաւորչական գրզ, հէր նասրզ իսէ Իզմիտէ պիր Պաթօլիք մարապետի եանընա ջրրպգ վերիլիր։ Մէրգումէ պիր գաչ սէնէ օրատա տուրուր, օլտուգճա օգումագ եազմագ էյրէնիր, վէ Թապիաթիյլէ Պաթօլիք մէզհէպինէ տեվամ իտէր։

Մէրգումէ պու կիւնլերտէ Պաղչէճիյէ բէտեր վէ վալիտէսի խանէսինէ տեօնտիւկիւնտէ, օրանրն մէքթէպինին ֆրանսրզճա հօճասը օլան զաթ իլէ, քէնտի աթիդ քիլիսէսի այինինճէ նիքեա հլանմայա գարար վէ սեօզ վերիր իսէ տէ, էօթէտէն Պաթօլիք վերապատուելիսի այաղա գալգար, վէ մէրգումէնին նիքեահրնա մումանաաթ իթմէք խաթէրի՞ վէ հաթթա, "մութլաղա պու կէճէ պու գրզ պանա թէսլիմ օլունմաղը տրր, պէն օնու գանտրրրպ խզմպանէրը ասյանարրճաղըմ, էկեր էմիյէթինիզ եօգ իսէ, պիր օտայա գարատաղըմ, վէ անախթարրնը միւտիր էֆէնտիյէ թէսլիմ իտէլիմ" տէյի այագ պասար։ Մէրգումէն շու թէքլիֆի իւզէրինէ հէր քէս վէ հաթթա միւտիր էֆէնտի տախի կիւլիւշմէյէ պաշլար. վէ միմայիլէյհ էֆէնտի պագար քի մէրգում սաչմա գարա սեսյլէյօր. "Այ՞ բահիպ էֆէնտի, նէ՞ տէրսին, շու գրզըն անաաք պապասը շուրատա տուրուր իքէն, վէ պիզգաթ գրզ իսէ, ասենտէն գաչմագտա, վէ հիւսնիւ ռիզասըյլա նիքեահլանմագ նիյէթինտէ իքէն, թուլթայրմտա ճէպրի մէրգումէյի սանա թէսլիմ իտէյիմ, նասրզ խօշնուտ օլո՞ւրմուսուն. Ալլահը-Ալլահսէն սէն պու բաճօնու գա՞նղի քիթապտա օգուտուն, վէ պու հուգուգուն տէրսինի գա՞նղ մէքթէպտէ թաճսիլ իթտին, հայտէ, հայտէ, կիթ իշինէ կիթ այրպ տրր պէօյլէ շէյլէր՝ տէր, վէ զէվալը վերապատուելի եուլթուրամատրը շու քիւլիւն իւզէրինէ մահզուն ու միւքէտտէր օլարագ կէրի տէօնիւպ կիթմէյէ մէճպուր օլուր իսէ տէ, պիր սօն իւմիտ իլէ տահա գրզա տէօնէրէք, "կէլ էվ լեատրմ կէլ, պիր տէֆա տիւշի՛ւն, եէտի սէքիզ սէնէ տիր էքմէյիմիզլի եէտին, սույուսմուզու իշտին, կէճէ կիւնտիւզ շու գատար զահմէթինի չէքտիք, շու գատար իլիմ էյրէթտիք, էկեր շիմտի պէնիմ սէօզիմիւ տիյնէյէրէք, վէ անանը պապանը վէ աղճաղընն գօճանը պրագարագ արգամսըրա կէլմէզ իսէն, վէ պէնի ինքեար իտէր իսէն, կիրէճէյն դիթոխ գոռ, ասլա գուրթուլաճաղընն եօգ տուր" տէր. Հալ պու քի, գրզ էօյլէ գուրտմասպլարը տիյնէր մագուլէտէն օլմատրզընտան, ըէնտ իլէ ճէվապ վերիր, վէ մէրգումէյի միւտիր էֆէնտի բէտէր ու վալինէօինէ թէսլիմ իտէր, վէ այինլերինճէ նիքեահլարը իճրա օլունուր։

Ընճէպա մէրգում վերապատուելի, Պաղչէճիյի Թօմա, վէ մէրգումէյի տախի Մօրթարամը զինն իթմիշ տիր։

Ընճէպա Գեր. Հասունեան գերապայծառ Հայրէթլերի, էյլէ վարդապետլերին, պու եէճլաա ույղունսուզ Հարէքէթլերինի իշլիթտիքլերինտէ ; էսէֆ ու հիճապ իթմէզլէ՞ մի։

Պաղչէճիյէ Գէնթօլիք վարդապետլերի կիտիպ կէլէ կէլէ, ագրպէթքեար 30 խանէ գատար եէնիտէն իմանէ կէթիրմիշլեր, ֆէգաթ սօնրա նրքը եինէ քէնտի քիլիսէսինէ ճէճնմիշ, վէ պաղըլարը տախի պու կիւնլերտէ քէզալիք աթիդ քիլիսէլերինէ կիթմէք նիյէթինտէ իմիշլեր. շունքի, գաթօլիք ռուհպանլարրնրն Ռ.ուսարան օգումալարրնը եաստագ իթտիքտէն պաշգա, թէքրարէն էվվէլքի քիլիսէսինէ տեօնէնլերին, ճէհէնլիմին օրթասընա կիտէճքլերինէ տայիր վերտիքլերի կիւլճէք գօրդուլար, մէրգումանրն տախի կիւլմէսինի վէ հիտտէթինի մուճիպ օլմագտա իմիշ։

— Կէչէն հաֆթա Ժուրնալտա, Լտիրնէտէքի թէլէկրաֆ մէրքէզինի սու պասրզ,

վէ շէհրին խարիճինտէ պուլունտուղու հալտէ, սույուն օրթասընտա պիր ատա կիպի գալտրղընտան, օրատա պուլունան մէմուրինին, Յովհաննես, վէ Պաղտատա, վէ հաթթա Պօմպայա գատար, մէրամլարընը պիլտիրէպիլտիքլէրի թագտիրտէ, պիր գաչ տարգալըգ մէսաֆէտէ օլան Յոտիրնէյէ հալլէրինի պիլտիրէմէտիքլէրինտէն, զէվալլըլարըն իչ տեսրթ կիւն աճ գալմայա մէճպուր օլտուղլարընը օգումագտա իքէն, պու հաֆթա իսէ, տահա զիյատէ տեհլէթամիշ հավատիսլէր կէլմիշ, վէ հէրքէսին քէտէրինի մուճիպ օլմուշ տուր։

Կէրէք պիզիմ ալտրղըմըզ, վէ կէրէք սայիր դաղէթալարը վէրտիքլէրի մալիումաթտան զիյատէ թաֆսիլլիսի, Ճէրիտէտէ տէրճ օլունմուշ օլտուղունտան, այնէն պէյան իտէրիզ։

"Մահը հալին օն պէշինճի ճիւմա իրթէսի կիճէսի ահմագ ըսլատան տէտիքլէրի եաղմուր եաղմայա պաշլատըգտան սոնրա, արասը չօգ կէչէքսիզին սուլու սէրկէնէ չէվիրիպ, վէ հավա ըստոս օլտուղունտան, Բրտա վէ Թուլչա վէ Մէրիճ Նէհիրլէրի, մէճրայի գատիմլէրինէ հօլ պուլամայարագ, պիթթապի կէրուլէտիքլէրինտէն, բէֆթէ բէֆթէ թաշըպ, իրթէսի եէվմի բազար. Էնհարը մեզքիւրէտէն Մէրիճ Նէհրի իւզէրինէ մէմուտ քէօբրիւնիւն իրթիֆայինէ եագլաշտրը ճիհէթի իլէ, Նըլըրըմ մահալլէսինտէ վէ Բաթ փազարը, վէ Բահրէճիանէ իլէ Սիւիիւրկէճիլէր վէ Բէչէճիլէր սէմթինտէ քեային պիւթիւն տէքեաքինտէն էքսէրինի սու պասը, վէ մեզքիւր տիքքեանլարընտ տէրուլէրինտէ մեվճուտ զէխայիրին փիլլիյէթլիինի սիւրիւպ, վէ մէյտան եէրլէրինտէ եըզըլը էճնաս քէրէսթէտէն տախի պիր խայլըսընը, մանէնտէյի խաս վէ խաշագ էօնիւնէ գամըպ կէօթիւրտիւկիւ միսիլլու, պիր մըգտար զէխայիրի տախի սըգսըգլամ, վէ խարապա եիւզթութան խանէ վէ տիքքեան վէ պաղչէ վէ պօսթան տուվարլարընը բէհինի ինհիտամ իտէրէք, պիր թագըմ իպատուլլահընն եէլէրինի պէօկրիւնտէ գօյտու։

"Ղնհարը մեզքիւրէնին պէօյէ դեր կիւն պիր կէճէ իչինտէ, ֆէվքէլմէմուլ ճօշարագ էնֆէլ պէյան մահալլաթը գօլ գօլ պասըպ խարապ, վէ ասհապընը գարինի խասար, վէ իզթիրապ իտիշի իւզէրինէ, ումումի խալգընն պիւս պիթիւն կէօզլէրի երլմըշ, վէ հեր քէս նէ եաֆթաճաղընը շաշարըպ դզուհուրը էլթաքը Սամտանիյէյէ միւնթազըր պուլունմուշ օլտուղու սրբատա, եանի բազար իրթէսի կիճէսի սաաթ ալթը եէտի բատտէլէրինտէ, հավա քօյրազա թաֆվիզ իթմէկին, սուլար էօգտէի ինշիտատը բիւզկեարտան չէօզիւլիւպ, ճէրէեանը թապիիսինտէն զիյատէ ագտըրընա մէպնի, եայրըմըշ օլան սուլար բէյտարէյ չէբիլէրէք, ազ վագրթտա տէրէճէյի ասլիյէսինէ բիւճաթ իթմիշ, վէ վուգունտէն գօրգուլան ֆէնալըգ լիլլահիվ համտի վէլմինա, պուրաճա պաշ կէօսթէրմէ հիշ տիր։

"Ղշպու մասայիկին պաշլանընճընտան պէր թարաֆ օլտուղու սալը կիւնիւնէ գատար, մեզքիւր գաղագէտէ օլան մահալլաթէ, սայիր մահէլլէր իսլգընընն կիտչպ կէլէմէտիքլէրի կէօրիւլտիւ. վէ հէմճիվար պուլունանֆարա աղաճ գարիյէսի էհալիսինտէն պիր գաչ քիշիներն ղարգ օլտուղի, վէ հայվանաթճա խայլի թէլէֆաթ վուգու պուլտուղիէլինէյի նաստէ սէօյլէնմէքտէ իսէ տէ, պունուն սրհհէթինէ, վէ մահալլաթը մեզպուրէ խալգընընն տէրէճէյի ղարար վէ ղեյանլէրինէ հէնուզ քէսպի վուգուք իտիլմէտի. էկէրչի իլէրուտէ թահգիգ իտէ պիլիր իսեմ, եաղարըմ, վէ գուրպի սայիրէտէ տախի օր միւտտէթ զարճընտա, եինէ սու եիւզիւնտէն կէսրտիքլէրի ռիվայէթ գըլընան խասարը ատիտէյ տայիր, սուրէթի սահիհէտէ մալիումաթէ տէսթրէս օլա պիլտիկիմ թագտիրտէ պէյան էտէրիմ։"

— Պու սալը կէճէսի Գալաթատա տէհշէթլու պիր եանկընն զուհուր իտէրէք, պիր պիյիրք քեարկիր տիվար երգրլմըշ, վէ 35 գատար քէսանընն վէֆաթ իտիպ, 20 նէֆէր գատարընընն տախի եարալանտրը անլաշըլմըշ իմէ տէ, թաֆսիլաթընը սալը կիւնիւնէ թէրը իտէրիշ։

—Ղալնատան ալտրղըմըզ մէքթուպա նազարէն, պիրիսի թօգաթը Տիւրկէր օղլու Գրիգոր (Միքայէլեան), խասթա օլարագ Պիւքբէշտէն գարա թարիգիյլէ կէլմիշ օլտուղու, վէ տիկէրի թէքիրտաղը Ինճիր պէքճիսի օղլու Մկրտիչ (Գրիգորեան) Բէսթէնճէ վաքօրույլա կիթմիշ պուլունտուղու հալտէ, մեզհէպճէ պօրճլարընը էտա իտէրէք վէֆաթ իթմիշլէր, վէ քիլիսէ հավուսունա տէփն օլունմուշար օրտուղունտան, ֆամիլիա-լարընն մալիումա օլմագ իւզրէ, թարաֆը-մըզտան թալէպ օլունտուղունա կէօրէ պէյան ու իլան իտէրիզ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԵ

Պիր հաֆթատան պէրու Յովհաննէն պաղը թէլէկրաֆ խաթլէրի պօզուլմուշ օլուպ, մուխապէրաթը լազմ քէսիլմիշ իսէտէ, պու բէնճէմպիհ կիւնիւ նէշը օլունան Դուրիէ տ'Օրիանտէ, փետրվար 15 թարիխ իլէ, փարիստէն կէլմէ պիր թէլէկրաֆ կէօրիւլմիւշ, վէ Գրանսանընն գավանիյն մէճլիսինին քիւշատ օլունտուղու անլաշըլմըշտը։ Ուսուլի գատիմէտէն օլտուղու միսիլու, Գրանսա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրի պիր նութգ իրատ իթմիշ իսէտէ, նութգու մեղքիւրտէ մահզա Գրանսանընն ահվալը տախիլիյէսինտէն պահս օլունմուշ օլուպ, ահվալը խարիճիյէ իւզէրինէ իսէ, բէք մուխթասարճա վէ հատտի իթիտալ իւզրէ սէօյլէնիլմիշ իտուկի, վէ նութգու մեզպուրուն հալու բէնկի, պէղայէթ սուրէթտէ սուլհա մէյյալ պուլունտուղու, վէ շարգ մէսէլէսի իւզէրինէ հիչ պիր միւբեալէմէ կէչմէտիկի կէօրիւլմիշտիր։

Սայիր պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի նութգու մեզքիւրտէ շու քէլամլարը սէօյլէմիշ տիր։

"Ղվրոփանընն իսթիրահաթընա թէհտիտաթ սայլան միշքիւլաթը տէֆու իզալէ իթմէյէ միւգթէտիր օլան պիր գօնկրէսին վիճուտէ կէլէմէտիղի զըմընտա թէէսիւֆ իտէրիմ. զիրա, վագտա գրլըճ իլէ չօգ տէֆա միշքիւլաթ քէսիլէպիլիր, լաքին հալլ օլունամագ. վէ պիր սուչը տէվամինին էսասլէրի իսէ, էհալիլէրին սահիհ մէնֆաաթլարը հագգընտա, քէնտի հիւքիւմտարանը իլէ պիրլիքտէ վէրիլէն թարղիյէ իլէ իպնա գրընապիլիր։"

Իթալէա խուսուսունա կէլինտիքտէ, Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի շէօյլէ սէօյլէմիշ տիր, "Ղեպտեմբեր մուգավէէսի, Իթալէա գըբալըզընընն մէվճուտիյէթինէ, վէ Ղօմա հիւքիւմէթինին իսթիգլալիյէթինէ թագվիյէթ վերուպ, վէ ասրլ մագսէտի իսէ, մահզա Իթալիայը գաթօլիքլիք իլէ պարըշտրմագ տըր։"

Պու քէլամլարտան սոնրա, իմբէրաթօր հաղրէթլէրի հեր թարաֆտ սէվգ օլունմուշ պուլունան Գրանսա ասաքիրինին միւտտէթի գալիլէ զարճընտա ճէլպ օլունաճագլարընը, վէ Գրանսատա, հիւքիւմէթի ճիամանիյէ հուգուգլարը հագգընտա լազմ կէլէն թագվիմաթ իճրասընը, վէ իսթիգրազա հաճէթ կէօրիւլմէքսիզին, վէ մալիյէճէ իգօնօմիյէ խալէլ կէթիրիլմէքսիզին, անճագ վարիտաթը տէվլէթ իլէ. էպնիյէճէ տախի իգթիզա օլան թանզիմաթա սայ ու իգտամ իտէպիլէճէյինի պասթ ու պէյան իյլէմիշ տիր։

—Ղիմամա իրթէսի Ալարագասընտա, Գըրանսա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրինին, Լա Ալ տը Ալեզար իսմինտէ պիր քիթապ թէէլիֆ իթմիկին, վէ թապ ու նէշը իթտիրտիկին պիլտիրմիշ իտիք։ Ղաղէթտանը պիրիսինտէ օգունտուղունա կէօրէ, պու կիւնլէրտէ, Պէրլինտէ ղայէթ ալիմ քիթաբէթ հօճալարընտան պիրիսի չըլտըրմըշ, վէ մեզքիւր քիթապը քէնտիսի թէէլիֆ իթմիշ օլուպ, հալ պու քի էվլինտէ օթուրտուղու պիր շաբգաճընընն չալարագ, միշարիլէյհ հաղրէթլէրինէ կէօթիւրմիշ թէսլիմ իթմիշ իտուկին իտտաա իթմէքտէ իմիշ։

—Պու կիւնլէրտէ, Պէլճիգանընն ասըլզատէկեան մէճլիսինտէ, հարպիյէ նազընը, մեվճուտ ասկէր սագլամագլըգ ուսուլինի թասասհուպ ղըմընտա պիր նութգ իրատ իթմիշ, վէ ֆէրտասը կիւն պաշգա պիր զաթ զըտընը իտտաա իտէրէք, "պէօյլէ պիր ասըրտա տախի, հեր տէվլէթ քէնտի ասաքիրի եայընը էքսիլթմէքտէ իքէն, մեվճուտ ասկէր սագլամագլըրը, մէտէնիյէթին իգթիզասընտան օլմասը իտտասընա տայիր մեգալաթ իշլեթիկիմ իչին թէաճճիպ իտէրիմ, Ղվրոփանընն իսթիրահաթընա կէօրէ, Գրանսա պանգասը, փետրվար 10 տա պիր մէճլիսի ումումիտէ ըսքընճաքունու եիւզտէ տէօրտէ ենտիրմիշ տիր։

—Թաղլեա գրալը հաղրէթլէրի, փաշթախթընը Մուրինօ շէհրինտէն Ֆիօրենցայա նագլ իթտիքտէն էվվէլ, Մուրինօտա վուգու պուլան ույղունսուզլուգ զըմընտա պիր նէվի ուսը ինթիգամ օլմագ իւզրէ, ֆէգաթ պիր ինթիգամ քի, եալընըզ ալիճէնապ իւրէքլէրէ տատը հագգ տըր տէյէ պիլիրիզ, շէհրի մեզքիւրտէն Սավնայա գատար ինշասը մուգարրէր պուլունան շըմէն տը ֆէրէ սարֆ օլունան սերմայէյէ, Իթալէա հիւքիւմէթի թարաֆընտան եիւզտէ ալթը օլմագ իւզրէ, պիր քէֆալէթ վէրիլմէսինի էմր իթմիշ օլտուգլարը, թէյէմիւնէն Իթալէա դաղէթալարընտա օգունմագտասը։ Ղշպու ինշա օլունաճագ շըմէն տը ֆէր, Մուրինօ շէհրինի տօղրուտան տօղրույա Ագ տէնիզ իլէ իլհագ իտէճէք տիր։

— Յունվար 6 տա Բաբա հաղրէթլէրի, քիաֆիֆէյի գարտինալար իլէ Սիգսթին նամ քիլիսէտէ պատարագտա հաղը պուլունմուշ օլուպ, 1572 սէնէսինտէ մարտիրոս օլմուշ պատա ասկէրինի աղալթմայան տէվլէթ, անճագ Պէլճիգա իլէ Իսրուսիա գալմըշ տըր...,

Ղնաքիրի մէվճուտէ սագլամագլըգ ուսուլի, հիչ պիր վագրթտա, նէ միլլէթլէրին, նէ տէվլէթլէրին, վէ նէտէ նիղամնամէլէրին սէլամէթինի մուճիպ օլմայրըպ, իլա խարապը-նը մուճիպ օլմուշ տուր" տէմիշ տիր։

Շու ճէվապը վիրէն Մ. Գօսման նամ զաթ, Պէլճիգանընն էն մէշհուր թարիխչինաս վէ միրիքէլամլարընտան պիրիսի իմիշ։

—Խայլի միւտտէթտէն պէրու, Գրանսանընն պիր գաչ զաղէթալարը, մէքթէպլէրտէ, թէալլիմի սիւպեանէ մէճճանէն տէվամ օլունմասը էհէմմիյէթի վէ էլզէմիյէթինտէն պասթ ու պէյան իթմէ քտէ օլտուգլարը հալտէ, յունվար 25 տէ իսէ, Փարիզին Թուիլերի սէրայընտա օլ խուսուստա Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի ռիյասէթինտէ օլարագ պիր մէճլիս թէճճէմմիւ իթմիշ, վէ մէճլիսի մեղքիւրտէ կէրէք Գրանսա Իմբէրաթօրիչասը հաղրէթլէրի, վէ կէրէք Իրենս Նաբօլէոն հաղրէթլէրի հաղը պուլունմուշլար, վէ 4—5 սաաթ մըգտարի օլ պապտէ միւզաքէրաթ վուգու պուլմուշտուր։

Գրանսատա պու սէնէ մէքթէպլէրի իւզէրինէ օլունան միւթալաաթ վէ միւզաքէրաթ վէ տիդգաթ, հիչ պիր վագթէ գըյաս օլունամագ մէրթէպլէտէ օլուպ, վէ ումումէն մէքթէպլէրտէ պատիհէվա տէրս վէրիլմէյէ պաշլանտըղը հալտէ, բաբասալարը փարասըզ մէքթէպլէրի սայէսինտէ հալը ղատըգլարը սօֆուլարը սայրլարը, վէ պինապէրին քէնտիլէրին տախի նուֆուզլարընը էքսիլէճէ յի, վէ Գրանսըզ միլլէթինին մուհասէնաթը քէսիրէ մուվաֆֆագ օլաճաղը պէտիհի տիր։

Մուիզզ միլլէթ. իմբէրաթօր, իմբէրաթօրիչա, վէ բրէնսլերի տախի խասսէթէն մէքթէպլեր իւզէրինէ տիւշունմէ քտէ տիրլեր։

Մէֆիշ միլլէթի Յրմէնիյան, Խաթրիքխանէսի քէնտի մէքթէպլէրինին իսմինի տախի լիսանէ աշմամագտա տըր։

—Թէլէկրաֆ իլէ մուխապէրէ իթմէնին շիմտիքի ուսուլինտէն օլմայուպ, լուղէթլէր եէրինէ, պիզ զաֆ քեաղզտ իւզէրինէ եաղզան հավատիսի պիր ախեր մահալլէ նագլ ու թէպլիզ քիմէք իւզրէ, Մ. Գազէլլի իսմինտէ պիր մուանլիմ եէնի պիր իճատ պուլտուղու կէչէնլերտէ ղաղէթալարտա օգունմուշ իտի։ Պու տէֆա Զինիոն Լասսանալ նամ ղաղէթանընն վէրտիղի հավատիսէ կէօրէ, պու կիւնլէրտէ մեզքիւր ուսուլի ճէտիտ իւզրէ, փասիստէ եէնի պիր թէլէկրաֆխանէ թախսիսինէ միւպտէրէթ գրլընաճագ տըր։

Իշ պու եէնի ուսուլճէ մուխապէրէնին թարիֆասը, լուղէթլէրին սայլը իւզէրինէ օլմայուպ, իլա քեաղզտը պէօյիւբլիւղինէ նիսպէթլէ օլաճագմը. շէօյլէի, 30 սանթիմէթրո տէօրթ քէօշէ պիր քեաղտտն ֆիյաթը ալթը ֆրանգ, վէ 60 սանթիմէթրո քեաղզտրնքի 12 ֆրանգ օլուպ, վէ քեաղզտրն պիպիյիքլիկիւ արթտրգաճ, ֆիյաթընն տախի արթաճաղը գարարկիր պուլունմուշտուր։

—Փարիզտէն եազլտըղընա կէօրէ, Գրանսա պանգասը, փետրվար 10 տա պիր մէճլիսի ումումիտէ ըսքընճաքունու եիւզտէ տէօրտէ ենտիրմիշ տիր։

—Իթալէա գրալը հաղրէթլէրի, փաշթախթընը Մուրինօ շէհրինտէն Ֆիօրենցայա նագլ իթտիքտէն էվվէլ, Մուրինօտա վուգու պուլան ույղունսուզլուգ զըմընտա պիր նէվի ուսը ինթիգամ օլմագ իւզրէ, ֆէգաթ պիր ինթիգամ քի, եալընըզ ալիճէնապ իւրէքլէրէ տատը հագգ տըր տէյէ պիլիրիզ, շէհրի մեզքիւրտէն Սավնայա գատար ինշասը մուգարրէր պուլունան շըմէն տը ֆէրէ սարֆ օլունան սերմայէյէ, Իթալէա հիւքիւմէթի թարաֆընտան եիւզտէ ալթը օլմագ իւզրէ, պիր քէֆալէթ վէրիլմէսինի էմր իթմիշ օլտուգլարը, թէյէմիւնէն Իթալէա դաղէթալարընտա օգունմագտասը։ Ղշպու ինշա օլունաճագ շըմէն տը ֆէր, Մուրինօ շէհրինի տօղրուտան տօղրույա Ագ տէնիզ իլէ իլհագ իտէճէք տիր։

— Յունվար 6 տա Բաբա հաղրէթլէրի, քիաֆիֆէյի գարտինալար իլէ Սիգսթին նամ քիլիսէտէ պատարագտա հաղը պուլունմուշ օլուպ, 1572 սէնէսինտէ մարտիրոս օլմուշ օլան, վէ 1623 սէնէսինտէն պէրու, պիր գաչ փափլար թարաֆընտան ճարիզ կէօրիւլմիշ վէ նիյէթ օլունմուշ օլան 20 գատար քէսանընն, ապիզ սըրասընա կէչմէքինէ տայիր լազըմ կէլէն այինլէրի իճրա իթտիրմիշ, վէ կոնդակընը տախի օգուրթտուրմուշտուր։

—Ղօմատա պուլունան էսկի Պօմպէա նամ չէզայրը թէաթրօսունուն գազըլան մահէլլէրինտէ, կէչէնլերտէ մէրմէրտէն օյմա օլարագ Հերկիւլէս նամ գահրամանընը պիր պաթալ սուրէթի պուլունտուղու, վէ փափա հիւքիւմէթինտէ պուլունան ասարը գատիմ աքատէմեասը Խարաֆընտան, Վաթիգան նամ սերայա գօնուլմասընա գարար վերիլտիկի, վէ Բաբա հաղրէթլէրի թարաֆընտան տախի գասուլ օլունտուղու զաղէթալարտա օգունմագտա տըր։

— Բաբա հաղրէթլէրինին կոնդակընը, պիսիրք շէնլիք իլէ "Նաբօլիտէ եազտրգլարընը պիլտիր Դշ իտիք, պու տէֆա զաղէթալարտա օգունտուղունա կէօրէ, Միչիլեատա Բալերմօ շէհրինտէ տախի, "Եաշա՝ Իթալեա" սէտալարընը այա այնի հագարէթիկ իճրա իթմիշլէր տիր։

—Լինանը թիւրքիտէ պիր մէշհուր մէսէլ վար տըր, "Էօլիս կէնճլիանտէն եաշ, իմամ էվինտէն աշ օլմաշ" տէրլէր։

Հէր գայիտէ յի ումումիյէնին միսթէանասը պուլունտուղու կիպի, ռուհպան կիւրուհի պէյնինտէ տախի, միսթէանա օլարագ, ինսաֆ ու մէրհամէթ սահիպլէրի պուլունտուղուն ասլա ինքեար իտէմ յիշ, լաքին ալէսսէվիյէ պաղլըրը թագտիրտէ, պաշգա տինլէրին ռուհպան կիւրուհլէրէնի պէր թարաֆ իտէլիմ, խրիսթիյան ռուհպանլարընտա, խուսուսի յլէ վարդապետ զիմմէսինտէ, մէրհամէթ տենիլէն շէ յին բէք աշ կէօրիւլէ կէլտիկի հեր քէսէ մալիումտուր։ Վէ հէմտէ քօրէ օլմասը թապիի տիր, ջինքի քէնտի իթիգատը պաթրլարընճա, էհալի նէզտինտէ տայիմա հուգուգ սահիպլի օլուպ, ասլա վաճիպաթ սահիպի օլմատրգլարը, եանի Ղլաչ թիճարաֆընտան մալիք պուլունտուգլարը պիր հիլքի ու գուվվէթ վէ իմթիյաղ սայէսինտէ, էհալինին քէնտի քէօչէլէրի մէսապէսինտէ օլտուղու, վէ իտէճէքլէրի մէրհամէթին, անճագ ռուհանի, եանի իսթէտիքլէրի ատամէրին կիւնահլարընը ափվիտիպ, վէ ճանլարընը ճէնէնէթէ կէօնտէրէճէքլէրի զիհիմինտէն իսպարէթ պուլունտուղու շէօյլէ տուրսուն, թա վագթի շէպապէթլէրինտէն պէրու, քէնտուլէրին պաշգա պիր նէվի մալուգ տուրլար կիպի, ճէմիյէթի պէշէրիյէտէն այրըպ, վէ պաշգա պիր սուրէթտէ էսմիր կէչիրմէքտէ, վէ չըրագլըգ խրտմէթլէրինի պիթիրիպ, տէրէճէլէր թահսիլի տայիրէսինէ կիրտիքլէրինտէ իսէ, պիլթիւն պիլթիւն իսմ իլէ, գուտրէթ իլէ, վէ գըյաֆէթ իլէ տախի, ումում էհալիտէն այրըլմագտա տըրլար։

Խրիսթիյանլըգտա, խուսուսիլէ գաթօլիք քիլիսէսինէ թապի պուլունան ռուհպանլարտա, պիր չօգ ֆուգարաքէրմէրլիքի միաբանութիւնլարը վար տըր քի, էհալիճէն փարալար թօբլայարագ, ճիհէթի պէ ճիհէթ ֆագըրլարա իմտատ վէ մուավինէթ իտէրլէր։

Պու ալէմտէ, չօգ շէյլէր վար տըր քի, սուրէթի զահիրէսինէ պագըլտըղը հալտէ, ալտանմամագ միւմքին տէյիլ տիր, լաքին տիգգամ վէ թէճէսսիւս օլունտուղու թագտիրտէ, հիյլէտէն իսպարէթ օլտուգլարընն բանա կէօրիւլէպիլէճէկիտէ պի իշթիպահ տըր։

Մէզքիւր ճէմիյէթլէր ալէսսէվիյէ էհալիյի սոյմագտա տըրլար, վէ սօյուճու օլտուգլարընը անլաթմամագ իչին, ալտանընճը եօլլար գուլանմագտա տըրլար, նասըլ քի մեզքիւր ճէմիյէթլէրին թօբլատըգլարը փարալար իլէ, ֆուգարա վէ պիչարէկեանէ կէօսթէրտիքլէրի հիմմէթ վէ իմտատ տախի ալնի գապիլատէն տիր. վէ պունա տախի իսպաթ, չօգլարընն բէք չօգ զէնկինլիք բէյտա իթմիշ օլմալարը տըր։ Ղյզահ իտէլիմ սէօյլէտիկիմիզի, մէսէլա ֆիլան ճէմիյէթէ, ֆարզ իտէլիմ քի, պունտան էլլի սէնէ էվվէլ մէյտանէ ջըգմըշ, էհալիտէն իանէ թօբլամըշ, ֆուգարայա հեր սէնէ իմտատ իթմիշ, վէ շիմտիտէ եիւզ պին ֆրանգլըգ զէնկինլիյէ մալիք պուլունմագտա տըր. իմտի, սօրարըզ էրպապը տիգգաթա քի, մեզքիւր զէնկինլիք քիմլէրտէ՞ն ալընմըշ տըր, վէ քիմլէրի՞ն հագգը

տը. կիւնէշ կիպի աշխեարհ տը՝ քի, ֆուգարայա վիրմէք վատի վէ տէսիսէսիյլէ, էհալիտէն ալընմըշ, վէ օն ալընմըշ իսկ, իւշ, պէշ, եախօտ շու գատարը վէրիլմիշ, վէ պագըսը քէնտուսի իշին ալը գօնուլմուշ, վէ զէնկինլիյի պիրիքտիրիլմիշ տիր. տիմէք տիր քի, ֆուգարանը հագգը տը՝, վէ քէնտի թարիգլէրի, անճագ ատամ ալտաթարագ, հէմ շամտանը թէմիզլէմէք, վէ հէմտէ բիլավը եաղլամագտան իպարէթ տիր։

Պու եօլտա պիր թագըմ տախի աշխարհականլար ընկերութիւնլարը վար տը՝ քի, պիրէր տէսիսէլի թարիգ թութարագ, շաշգընլարը ավամագտա, վէ խայր ու սէվապ իթմէք պէհանէսիյլէ փարալարընը ալմագտա, վէ քէնտի քիսէլէրինի շիշիրմէքտէ տիրլէր։

Պէզալէք պիր թագըմ զէնկինէր տախի վարտըրլար քի, ֆագըրլարըն հագգլարընը իպթալ իտէրէք, վէ էհալինին քէօրլեյիւ սայէսինտէ, բէք չօգ բարալար գազանարագ, հէմ նուֆուզ գազանմագտա, վէ հէմտէ, հագգսըզ եէրտէ գազանտրգլարը փարալարըն, պաղէն եիւզտէ, վէ պազէն տախի պինտէ պիրի ինի ֆուգարա, եախօտ ումում ուղրունա, պիր բարլագ սուրէթտէ ֆէտա իտէրէք, խայրխահ (բարիբար) սրֆաթընա տախի նայիլ օլմագտա տըրլար. օիսկ, իթտիքլէրի ֆէտաքեարլըգ, հագգանիյէթ վէ իլմի իտարէ կէօզեյլէ (էգօնօմի բսլիթիգ) պագըլտրղը թագտիրտէ, չալտրգլարը էհալի հագգը ճիւպպէսինին պիր եագասը գատար տախի տէյիլ տիր։

Պու սօն սէօյլէտիկիմիզ թարիգտէ ատամլար, միլէթիմիզտէ բէք չօգ վարտըր, վէ հալեա էհալիմիզտէն բէք չօգ շաշգընլար, հիյլէլէրինի եութմագտա տըրլար։ Իշ պու մուխթասար միթալաամըզ իւզէրինէ, օգույան զաթլարըն նաղարը տիգգաթլարընը տավէթ իյլէտիքտէն սօնրա, կէչէլիմ բուհպանլարըն մէրհամէթսիզլիքլէրի պէյանընա։

Օլ պատէ պաշգա միսալէ հաճէթ կէօրմէյիպ, անճագ Ա. թիթրիվաթօսգ նամ Լէհլիլէր ղազէթասընա, Թօմատան լէհլի գաթօլիք բաբասլարը հագգընտա կէօնտէրիլմիշ օլան էլէմէնկիզ պիր մէքթուպուն թէրճէմէսինէ իգթիֆա իտէրիզ։

Մէզքիւր թէրճէմէտէն էվվէլ շունու տախի պիլտիրիրիզ քի, Լէհլիլէրին էքսէրիսի գաթօլիք օրուպ, Բուսիայա գարշը իսեանէ չըգըշտրգճարընտա, բուհպանլարը տախի էօնլէրինէ տիւշմիշլէր, վէ մէզհէպ ղայրէթինի պիր ալէթ իտէրէք, էհալիյի թահրիք իյլէմիշլէր իտի։ Բուսիա տէվլէթի Լէհլիլէրի պու կէչէն սէնէ եէնիպ թարումար իյլէտիքտէն սօնրա, մանասթըրլարընն չօգլարընը գաբաթտրմըշ, վէ բուհպանլարընտա պիր թագըմընա վարիտանը միրիյէտէն այլըգլար պաշլաթտրրպ, վէ պագըսընը տախի, Բուսիատան թարտ իթտիրմիշ իտի։

Թարա օլունան պիչարէ բաբասլար, գաթօլիք օլմալարը միւնասէպէթիյլէ, պիթթապի քիւլլի իւմիտլէրինի Բարա հալրէթլէրի մէրհամէթի իւզէրինէ վազ իլէ, տօղրու Թօմայա իլթիճա իթմիշլէր իտի։

Պըրագալըմ մէզհէպ ղայրէթինտէն տօլայը, Թօմատաքի բուհպան կիւրուհինին մէրգուման հագգընտա ինսաֆ ու մէրհամէթ պօրճու պուլունտուղունու, հիչ տէյիլ իսկ, շունճա սէնէլէրտէն պէրու, պիր գաչ միլիօն Լէհլիլէրին, Սուրբ Պետրոս ագճէսի իսմիյլէ, Թօմայա կէօնտէրմիշ օլտուգլարը միլիօնլարճա գարպօնլարընն խաթրը իչին տախի, հատտէն զիյատ ինայէթ ու մէրհամէթ պօրճու իտի։ Հաղ պու քի, "պու ալէմտէ տիւշէնին տօսթու օլմազ, հէլէ պիր քէզ տիւշտէ կէօր" ֆէհվասընճա, Լէհլիլէր պօղուլտուգտան սօնրա, Խաբա հալրէթլէրինին տախի հիւանի նազարընտան տիւշմիշ օլտուգլարընտան, պէտպախթլար, հիչ պիր մուտվէնէթ կէօրմէտիքլէրինտէն, Թօմայը թէբք իլէ, մէմալիքի սայիրէյէ միւրաճաաթա մէճպուր օլմուշլար տը՝։

Հաշարը՝, գաթօլիք սայէսինտէ, Թօմատան, վէ պինաէն ալէյհ գաթօլիք բուհպան կիւրուհինտէն խայր ու մէնֆաաթ պէքլէյէն սատէտիլէրին ագըլարընա. վէ նասիհաթ վէրիրիզ քէնտիլէրէ քի, Թըրնագլարը վար իսէ քէնտի պաշլարընը գաշըսընլար, զիրա, անճագ էհալի բարասըյլա բահաթ պիր էօմիւր կէչիրիպ, բասթ կէլտիյի եէրտէ միւքէմմէլ պինալար գուրմայա . . . ալըշմըշ օլան պիր կիւրուհտան ֆայիտէ պէքլէմէք, Սապանճա սիւլիւյիւնտէն գան պէքլէմէյէ պէնզէր։

Իշթէ պալեատէ զիքրինի կէչտիկիմիզ ղազէթատաքի պահսընն վէ մէքթուպուն սուրէթի։

"Թօմատա պուլունան Լէհլի բաբասլարընն քէնտի հալլէրի հագգընտա կէօզլէրինի աչմագ նիյէթիյլէ, ալմըշ օլտուղումուզ պիր մէքթուպուն սուրէթինի, եազան զաթընն արզուսու իւզրէ, նէշը ու պէյան իտէրիզ։

"Մօնսիէօ միէլլիֆ,

"Օանն իտէրիմ քի, վաթան վէ մէզհէպ ուղրունտա, քէմալ մէրթէպէ սրտգ ու սատագաթ, վէ շէվգ ու ղայրէթ իզհար իյլէտիքտէն սօնրա, Թօմայա իլթիճա իթմիշ օլան Լէհ բուհպանլարընն, օրատա նէ սուրէթտէ գապուլ օլունուպ, վէ նէ մէրթէպէ միշքիլաթէ տիւշար օլտուգլարը, լայըգը վէճհիլէ, բէք ազ քէսանէ մալիում պուլունմագտէ տիր։

"Լիթտէքի նէշը իթտիյիմիզ մէքթուպտան պիր նասիհաթը ալիմ ալարագ, Լէհ բաբասլարը, Ս. Պետրոս վէ Ս. Պօղոս շէհրինէ իլթիճա իթմէքտէն իսկ, եիւրէքլէրտէ ինսանիյէթ տույղուսու պուլունան պիր մէմլէքէթէ իլթիճա իթսէլէր ճայիզ տիր։

"Թօմատա պուլունան բաբասլարըմըզ, տէրեայի սէֆալէթտէ միսթէզրագ պուլունմագտա տըրլար։

Մէքթուպուն սուրէթի։

"Թարաֆըմա իրսալ օլունմուշ օլան 100 ֆրանգը ալտրգտան սօնրա, հէման, պատիհէվա օլարագ պիր եօլ թէղքէրէսի էլտէ իթմէյէ չալըշտըմ, լաքին չի՞ ֆայիտէ քի, Թօմատաքի բաբաս հիւքիւմէթի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն միմանաաթա ղալիպ կէլէմտիկիմտէն, մուվաֆֆագ օլամամըշտը. հաթթա եօլ թէզքէրէսի վէրմէտիքտէն պաշգա, պարի պիր միսիոնարլըգ խըտմէթի տախի վէրմէտի։ Պիլա միւպալաղա օլարագ պէյան իտէրիմ քի, գարտինալլար իլէ մօնսինեօրլարտան պաշգա միւրաճաաթ իտէճէք պիր մահէլ օլմայըպ, վէ օնլարտա իսկ, զէրրէճէ մէրհամէթ, վէ ալեագայի տերուունիյէ, վէ եմրէհիմայէթ էսէրի կէօրիւլէմէմէքտէ տիր։

"Պիզի էն ֆէնա պիր մահէլէ գոյտուլար, վէ քիմսէ հագգըմըզտա պիր շէյ վազիֆէ իտինմէտիքտէն պաշգա, խասթա տիւշտիւկիմիւզտէ տախի, քիմսէ եանըմըզա եանաշըպ պիր իմտատ իթմէյիպ, անճագ հէր քէս ուզագտան սէյիրճի օլտու, վէ պունա տախի գանաաթ իթմէ յիպ, պիրտէ ֆարմասօնլուգ սույսյալ վաֆթիզ իթտիրէր պիզի։

"Հագգըմըզտա զուհուրա կէլէն էյլէ պիր մուամէլէյի պարիտէ, թէայեիւշիմիզճէ միւգթազի օլան էշեանն գըլլէթի, նիհայէթ մէլգուսաթ վէ մէյքիւլաթ զըմնընտա տերքեար օլան զարուրէթիմիզ, պիզի, իշպու ազիզ մէմլէքէթի թէրք իլէ, մէմալիքի սայիրէտէ պիր մէճա արամազլըղա մէճպուր իթմիշ տիր։

"Թօմա հիւքիւմէթինին պիրինճի մէպտէսի "եաբամամ վէ կէօրէմէմ" լաֆզլարընտան իպարէթ պուլունմագտա տըր, նասըլ քի արզուհալլարըմըզը ճիւմլէսինէ տախի այնի ճէվապ վէրիլտի, վէ հիչ պիրիմիզէ պիր մուավէնէթէ հիմմէթ օլունմատը։ Պէն բուհանի հիւքիւմէթին պու հալինի կէօրտիւկիմտէն, քէնտույէ գարշը գազգըշանլար, վէ պիր թանզիմաթ արզուսինտէ պուլունանլար զըմնընտա ասլա թէճճիւպ իթմէմէքտէյիմ։ Ա. ագաա ագըպէթքեար պատիհէվա պիր եօլ թէզքէրէսինէ մալիք օլտում, լաքին շու հիմմէթ գարտինալլար թարաֆընտան զուհուրա կէլմէյիպ, իլա սայիր պիր զաթ թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշտիր։"

"Պալեատէ մուհարրէր օլան մալիումաթլարը, պիր հիմայէթ վէ սինայէթ կէօրէպիլմէք էմէլիյլէ Թօմայա իլթիճա իտէն Լէհլի բաբասլարա պիր պիսիյիք տէրս սայըլապիլէճէյի տէրքեար տը՝։

"Ս. Պետրոս ագճէսի իսմիյլէ թօփլանըլմագտա օլան մէպլաղ, իշթէ պէօյլէ խայր ու սէվապ թարիգինտէ իսթիմալ օլունմագտա տը՝. շէօյլէ քի, մէպլաղը մէզպուր իլէ աչըլան բուհպան մէքթէպլէրինտէ, Լուեատաբանն ահքեամընճա, նիչէ թաշ եիւրէքլի չըրագլար եէթիշտիրիլմէքտէ տիր։

"Ա. ագաա, Լուտեր իլէ Գալվին պիր հերճուաճլըգ իհտաս իթմիշլեր, վէ սէպէպի իսկ, Թօմանընն լիրաբէրէսթիյի օրմուշտուր, լաքին հիչ տէյիլ իսկ, օլ վագթին փափալարը, ֆագըր բաբասլարը գայըրմագտա վէ հիւրմէթ իթմէքտէ իտիլէր։ Պէօյլէ պիր էմրի թէգատտիմիւն (յառաջադիմութիւն) տէօրթ նալ իթիգատաթը պաթրլէյէ գարշը կիտիպ վէ ղալէպէ իթտիկի զէմանտէ, փափալըգ իսկ, մէտենիյէթ ըշըղընը սէօնտիւրիպ, վէ քէնտի պաշընա վազ իթտիկի Ֆէաբ նամ իւչ տէրէճէլի թաճըյլա տիւնեայը գաբլամագ սէվտասընտա կէզմէքտէ, վէ Լէհլի բաբասլարը չինկեանէլէր սիւրիսիւ կիպի, մէյտան եէրլէրինտէ պրագմագտա տը՝։

"Ամը՞պ տը՝ սանա եա՝ Թօմա, զիրա աճլարտան էթմէք էսիրկէմէքտէ սին։ Ամէպ Քրիստոսուն շու "Դէկտիկէրինին քէնտին կիպի սէվէսին" քէլամլարընը սէն պու մահէլտէ՞ մի անլամագտա սըն."

— Օբինիօն Ղասիօնալ ֆրանսըզ ղազէթասընտա, Խսբանիանընն Մատրիտ նամ փայիթախթընտան յունվար 23 թարիխ իլէ քէնտույէ եազըմըշ օլան պիր մէքթուպտա, շու էսէֆէնկիզ վէ տէհշէթամիզ վուգուաթ օգունմագտէ տիր։

Պիր վագթտան պէրու, Խսպանիատէ պուլունան ասհապը սէրվէթին գըզլարընա թաալիմ ու թէրպիյէ մահէլէ թախսիս օլունան Վալէգաս նամ մանասթըր ալէյհինտէ, էսէֆէնկիզ հավատիսէր չավ օլունմագտէ իտի. պու հավատիսին ասըլ սէպէպի իսկ շու տուր քի, իքի բահիպլէր պիր թագըմ գըզլարը պաշտան չըգարմըշլար, վէ օլ խապասաթլարընն սէմէրէսինի կէօրտիւքլէրինտէ, գապահաթը իւզէրլէրինտէն աթմագ նիյէթի իլէ, մանասթըրընն էշեալարընը հրվիզ իթմէքտէ օլան պիրիսինին իւզէրինէ աթարագ, մահպէսէ իլգա իթմիշլեր, վէ պիչարէ օրատա էօլմիւշ տիր. լաքին մէզքիւր մանասթըրընն պահճէպանընն օղլունու տախի մէրգուման բաբասլար քէնտուլէրէ ճիւնհատաշ օլմագլըղա տավէթ իթմիշ օլտուգլարընտան, մէրգում մատտէյի խէֆիէն փէտէրինէ խապէր վէրմիշ, վէ փէտէրի տախի, սէրիան մանասթըրընն ըուհպան պաշըսընա իֆատէ իյլէտրշ, զէ էմրի խթինթագ իճրայէ կէլտիքտէ, 27 նէֆէր պի կիւնահ գըզլարընն զիճաճը պէքիրլէրինին, մէրգուման իքի ըուհպանընն էյատը խայինէսիյլէ շիքէսթ օլունտուղու թէպէյիւն իթմիշ տիր։

— Իթալեա ղազէթալարընտան պիրիսինին նագլինէ կէօրէ, Միլանտա պուլունան Ամէն Ա. իքթօր նամ մանասթըր ասքեր գըզլասընա թահվիլ օլունտուգտան սօնրա, մէզքիւր մանասթըրտա եէր ալթընտան էյլէ պիր կիզլի եօլ պուլունմուշ տուր քի, Տէլ Պօն Խասթօր նամ կուսանաց վանքա չըգըլտըղը կէօրիւլմիւշտիւր։

— Օանն իտէրսին քի, կէնճլեր իլէ իսթիյարլար, ալէսսէվիյէ պաշգա պաշգա հավա էմմէքտէտիրլէր, զիրա միլէթիմիզտէ, բէտէրլեր պաշգա վէ էվլատլարը պաշգա էֆքեարա խըտմէթ իթտիքլէրի, վէ պիր պիրինէ լուսաւորեալ եա խաւարեալ չաղըրտրգլարը միսիլու, հէր եէրտէ տախի շու ֆարգը ազիմ կէօրիւլմէքտէ տիր, տիմէք տիր քի, կէնճլեր իսթիյարլարտան. սինլէրինճէ նէ՛ գատար ֆարգը պուլունմագտա իսէլեր, ադլ ու ֆիքիրլերիյլէ տախի օլ գատար ֆարգը պուլունմագտա տըրլար։

Լօնտրատա լօրտլուգ բէտէրտէն էվլատէ միրաս գալըպ, վէ ատի էհալինին հուգուգ ու իմթիյազը նէ գատար ազ օլուր իսկ, լօրտլուղուն շէրէֆի վէ նուֆուզուտա օլ գատար չօգ օլաճաղը աշխեար օլտուղու հալտէ, ատճայի՞պ հալ, լօրտ Ռօնն Ռուսել կիպի պիր զաթը մուազզամն պիյիւք օղլու վիգոնթ Ընպէրլէյ, էհալինին քէսպի հուգուգ իյլէմէսի էֆքեարընը թասահուպ իտէրէք, պու կիւնլէրտէ պիր էհալի մէճլիսինտէ, պիր նութգ իրատ իթմիշ, վէ լօրտլար Գամարաաը ալէյհինտէ շու ամթիտէքի տիգգաթէ շայան քէլամլարը սէօյլէմիշ, վէ ճիւմլէնին ալեագայի տերուունիյէսինի ճէլգ իյլէմիշ տիր։

"Լէկր մաղուր պույուրուր իսէնիզ, պիր տագրգա իչին, նալարը տիգգաթընըզը օլ շայանը իհթիրամ վէ հիւրմէթ օլան լօրտլար Գամարաաը իւզէրինէ տավէթ իտէրիմ։ Ա. ագաա, տիգգաթ իթտիկինիզտէ, էհլի տիրայէթ, վէ թէհայեիւրէ սէգա սուրէթտէ սահիպ լեյագաթ զաթլար կէօրէճէկինիզ շիւբհէտէն միսթաղնի տիր. լաքին մուղայիրի օլարագ, տիրայէթ ու լեյագաթտան պի պէհրէ, վէ եալընըզ վէրասէթլէրի սայէսինտէ, եանի անճագ լօրտ սրֆաթը թաշըտրգլարը իչին, պիրէր եէր զապթ իթմիշ օլանլար կէօրէճէկինիզ տախի ինքեար օլունմազ պիր սահիհլիք տիր։ Հաթթա իչէրինտէ էյլէ քիմսէնէլէր վար տըրլար քի, ասլա բօլնթիգա իլմինի թահսիլ իթմիշ օլմատրգլարընտան, նիչէ վէ նիչէ միհիմմ մէսէլէլերտէ, անճագ ֆամիլիալարընն էֆքեար վէ բէյինէ խըտմէթ իթմէքտէ, վէ սայիրլերին գուրալարընա գարշը գուրալար վիրէրէք, իշլերին կիտիշինէ մանի օլմագտա տըրլար։"

Մէրգում վիգոնթ պունա տայիր պիր չօգ լագըրտրլարտան սօնրա, էլպէթթէ պիր կիւն, հէր սընրֆ էհալինին տախի գուրա միրմէք հուգուգունա նայիլ օլաճագլարընն տախի պէյան իյլէմիշ տիր։

— Ամերիգատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, ագըպէթքեար Գոնֆէտէրէլէր թարաֆը էհալիսի, հարպ ու գրթթալտան պըգգընըզ կէթիրէրէք, էվվէլքի կիպի Գէտէրէլէր իլէ պիրլէշմէք արզուսի իզհարընա պաշլամագտա տըրլար, նասըլ քի Ռօրճիա նահիյէսի էհալիսինտէն օն իքի պին քիշի, պիր գրթթալայիհա իմզալայարագ, սուլհու ասայիշին իսթէսինի իսթիտա նիյէթիյլէ, Գոնֆէտէրէլէրին սէնաթօ մէճլիսինէ թագտիմ իթմիշ տիրլեր։

Պինապէրին, Գոնֆէտէրէլէր օրտուսունտա պուլունան ասաքիրին վալիտէ, զէվճէ, վէ հէմշիրէլէրինտէն 15 պին նէֆէր գատըն, բէյիսլերի օլան Մ. Ռէֆէրսըն Տէյվիսէ պիր գրթթա արզուհալ թագտիմիյլէ, ֆէտէրէլէր իլէ իթթիհատ վէ պարըշզգ իսթիտա իյլէմիշլեր տիր։

—Ֆրանսանըն նիմ բէսմի օլան Գոնսթիթիւսիօնէլ նամ ղազէթասընտա, Մէքսիգա իմպէրաթօրու հազրէթլէրինին, պիր գրթթա տիգգաթթա շայան նամէլերի սուրէթի օգունմուշ տուր։

Մէզքիւր մէքթուպտա, միշարիլէյհ հազրէթլերի, քէնտի պաշ վէքիլլէրինէ, իսլահաթ սրզաՀ...Ռսինին ահքեամը իճրասընճա, էհալիյի պէլտէնին բահաթը իչին, բաբասլարը էմվալ ու էմլաքլէրինին միլլէթ սանտըղընա զապթիյլէ, բաբասլարա հիւքիւմէթ թարաֆընտան պիրէր մաաշ թախսիս օլունմասընը, վէ հէր մէզհէպին սէրպէսթ օլմասընը, էմր ու թէնպիհ իթմիշ տիր։

—Նիւ Յօրքտան փետրվար 5 թարիխ իլէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆ խապէրինէ նազարէն, Ամերիգա պարըշընին իւզէրինէ 4 սաաթ մրգտարի պիր գոնֆէրանս վուգուա կէլտիքտէն սօնրա, ագըպէթքեար սուլհ միւզաքէրաթը պոշա չըգուպ, Գոնֆէտէրէլէրին քօմիսէրլէրի Ռիչմոնտա ավելթ իթմիշլեր տիր։

—Ռուսիա վիքէլա մէճլիսի խասընա, Կրան տուգ Գոնսթանթէն ճէնապլէրինին բէյիս թայեին գրլընտրը մալիումտուր (սէհվէն վագթինտէ բէյէռ «ռնէ տէնիրմիշ իտի). միւմայիլէյհ ճէնապլէրի օլտուգճա սէրպէսթիյէթ էֆքեարընտա պուլունտուղունտան, հէրքէս քէնտույի սէվմէքտէ օլուպ, վէ պիր գաչ լէհլիլէր իսկ, պիր գրթթա թէպրիքնամէ թագտիմ իթմէք իւզրէ, Ամէն Ռէթէրսպուրղա կիթմիշլեր տիր։

—Ամերիգատա գավղա պիթմէզտէն էվվէլ տախի, Գոնֆէտէրէլէր թարաֆընտա, եավաշ եավաշ եէսիրլիք գալդմայա պաշլամըշ տը՝, նասըլ քի պիր գաչ մահէլէրինտէ օլտուղու միսիլու, Միսուրի նահիյէսինտէ տախի, պիւթիւն պիւթիւն գալտրրըմըշ իտուկի հավատիսաթտան տը՝։

Պէզալէք Ամերիգատէ քեային, Խսբանեա մէմալիքինտէն օլան Պիւպա ճէզիրէսինտէ տախի, էսիրլեր ազատլըգ արզուսինտէ պուլունտուգլարընտան, եիւզ իմզալը պիր գրթթա իսթիտանամէ թէրթիպ իտէրէք, գրալիճա հազրէթլէրինէ թագտիմ օլունմագ իւզրէ, լազըմ կէլէն մահէլէ թէսլիմ իթմիշլեր տիր։

— Ամօսգօ քիշիզատէկանը թարաֆընտան, պիր Ամհմանագրութիւն խթիտասը զըմնընտա, Ռուսիա իմբէրաթորու հազրէթլէրինէ թագտիմ գըլընան լայիհա, հուզուրի միշարիլէյհտէ գապուլէ շայեան պույրուլմատրգտան պաշգա, մէզքիւր լայիհանընն սուրէթինի, սայիր ղազէթալարտան միսալէնա օլարագ, թապ ու նէշր իթմիշ օլան Ա. քզիզ նամ ղազէթանընն մուհարրիրի մահպէսէ իլգա օլունտուգտան գաթինազար, ղազէթասը տախի գաբատրլմըշտը։

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԸ

Ց. ՄԻՆԱՍԵԱՆԸՆ ՊԱՍՄԱԽԱՆԷՍԻՆՏԷ